

[Mose Hansen.]

lægger afgørelse af uenighed til et særligt nævn i stedet for den foreslåede voldgiftsret, kan jeg kun sige, at jeg går ud fra, at dette nævn kommer til at bestå af sagkyndige på det pågældende område; det vil efter min mening være dem, som har tilknytning til landbrug, havebrug, skovbrug o. s. v., altså sagkyndige, som har tilknytning til de erhverv, som berøres af lovens bestemmelser. Ved ændringsforslag nr. 14 går man — som også det ærede medlem hr. Chr. Thomsen var inde på — ind for, at loven skal have en begrænset varighed. Jeg går ud fra, at når loven således skal have begrænset varighed, er det bl. a., fordi man ønsker inden for dette åremål at blive færdig med forberedelserne til en lovgivning, således at der kan fremsættes lovforslag om en anerkendelse og afprøvning af disse kulturplanter ved statens forsøgsstationer, altså en lovgivning, som har tilknytning til disse to lovforslag.

Landbrugsministeren (Skytte): Under debatten her er der kun fremdraget et enkelt, måske to spørgsmål. Det ene spørgsmål gik ud på, hvordan det nævn, der nu skal ned sættes, skal honoreres, og hvem der skal betale. Jeg er indstillet på, at det er de stridende parter, som i alt væsentligt skal betale udgifterne ved dette nævn.

Det andet spørgsmål, som har været fremdraget — om det da er et spørgsmål — angår sprogrensningen i lovforslaget; den bestræbelse kan jeg for min del kun være tilfreds med. I det hele taget har jeg grund til at takke udvalget for dets arbejde, som er resulteret i de foreliggende ændringsforslag; jeg tager med glæde imod dem alle.

Dermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om beskyttelse af forædlerrettigheder for planter.

Ændringsforslagene nr. 1-3, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 4, § 2, således ændret, §§ 3 og 4, ændringsforslag nr. 5, § 5, således ændret, § 6, ændringsforslag nr. 6, § 7, således ændret, § 8, ændringsforslag nr. 7, § 9, således ændret, § 10, ændringsforslag nr. 8, § 11, således ændret,

§ 12, ændringsforslagene nr. 9 og 10, § 13, således ændret, §§ 14 og 15, ændringsforslag nr. 11, § 16, således ændret, ændringsforslag nr. 12, § 17, således ændret, § 18, ændringsforslag nr. 13, § 19, således ændret, § 20, ændringsforslag nr. 14 og § 21, således ændret,

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om salg af mindreværdige plantenyheder.

Ændringsforslag nr. 1 angående titlen vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2, § 1, således ændret, og §§ 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret fra 1. april 1961 til 31. marts 1962.

(Første behandling findes i tidenden sp. 4381, finansudvalgets betænkning i tillæg D. sp. 4529).

Der var stillet 750 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Kaj Andresen: Som der nærmere er redegjort for i indledningen til anmærkningerne til tillægsbevillingslovforslaget for finansåret 1961-62, gennemførtes fra og med finansåret 1960-61 en nyordning gående ud på, at de såkaldte budgetreguleringskonti ophæves, samtidig med at de på disse konti tidligere optagne reguleringer ikke længere optages på tillægsbevillingslovforslaget. Endvidere udvidedes ordningen således, at den kom til at omfatte samtlige finanslovsparagraffer 1-26 inklusive. Som følge af denne nyordning, der er opretholdt for finansåret 1961-62, er det ikke muligt direkte at sammenligne finanslovens tal med tillægsbevillingslovforslagets og de nu foreliggende ændringsforslag, og man kan ikke nå frem til det forventede regnskabsmæssige resultat ved en sammenlægning af disse tal.

Om de væsentligste poster i ændringsforslagene til tillægsbevillingslovforslaget skal jeg i øvrigt anføre følgende.

For statsvirksomhederne, § 2, kan af merudgiften på ca. 0,9 mill. kr. ca. 550 000 kr. henføres til budgettet for statens lufthavne dels til regulering af driftsbevillinger, dels til en ekstraordinær afskrivning på ca. 250 000 kr.

For § 8, statsministeriet, skyldes merudgiften på ca. 1,3 mill. kr. hovedsagelig stigende udgifter til turistvæsenet 635 000 kr., til naturfredning ca. 500 000 kr. og til civilt bedredskab 175 000 kr.

For § 9, ministeriet for Grønland, andrager den beregnede merudgift ca. 17,1 mill. kr. Heraf kan ca. 11 mill. kr. henføres til budgetterede mertilskud til den grønlandske handels virksomheder og ca. 4,9 mill. kr. til Grønlands tekniske organisations budget. Udgiftsstigninger skyldes bl. a. den grønlandske handels og den tekniske organisations stigende omsætning, der ikke efter den gældende bevillingsordning kommer til udtryk i form af regulering af vedkommende indtægtskonti. Endvidere er der øgede udgifter til sundhedsvæsenet og til videnskabelige undersøgelser.

For udenrigsministeriet, § 10, fremkommer udgiftsstigningen på ca. 1,9 mill. kr. bl. a. som følge af foranstaltninger, der er gennemført i henhold til den nye lov om udenrigstjenesten, hvilke foranstaltninger er budgetteret til 0,9 mill. kr.

På § 11, landbrugsministeriet, er der en merudgift på ca. 8,5 mill. kr.; heraf er 6,3 mill. kr. øgede udgifter til brødkornsordningen og 0,8 mill. kr. yderligere tilskud til Det danske Hedeselskab.

På § 12, fiskeriministeriet, skyldes merudgiften på ca. 0,2 mill. kr. navnlig øgede udgifter i forbindelse med regulering af tjenestetidsregler for personale beskæftiget inden for fiskerikontrollen og i rednings- og havundersøgelsesskibene.

Jeg går til § 13, indenrigsministeriet. Udgiftsstigningen her andrager ca. 12,2 mill. kr. Tilskuddet til de neurokirurgiske og neurologiske afdelinger ved kommunale sygehuse stiger med ca. 8,8 mill. kr., tilskuddet til Landsforeningen til Kræftens Bekæmpelse med ca. 1,6 mill. kr., og udgifterne til øget sygehusberedskab stiger med 1,2 mill. kr.

På § 14, boligministeriet, er der en merudgift på ca. 0,7 mill. kr., hvoraf ca. 0,5 mill. kr. går til særlige vedligeholdelsesarbejder ved statsejendomme.

Hvad angår § 15, arbejds- og socialministerierne, er den budgetterede merudgift på ca. 3,3 mill. kr. Heraf kan ca. 1,6 mill. kr. henføres til øgede tilskud til dækning af diverse særfororgsinstitutioners driftsunderskud, medens de øvrige udgifter fordeler sig på en række konti.

§ 16, ministeriet for offentlige arbejder, har en merudgift på ca. 0,7 mill. kr. Den skyldes hovedsagelig øgede driftsudgifter vedrørende luftfartsvæsenet og vandbygningsvæsenet.

På § 17, handelsministeriet, andrager udgiftsstigningen ca. 0,7 mill. kr. Tilskuddet til kunstindustrimuseet stiger med ca. 250 000 kr., udgifterne vedrørende skole-skibet „Danmark“ stiger med ca. 300 000 kr., og statens tilskud til krigsulykkesforsikringen for søfarende stiger med 600 000 kr. Merudgifterne modsvares delvis ved en indbetaling fra A/S De danske Spritfabrikker på ca. 850 000 kr.

På § 18, justitsministeriet, udgør merudgiften ca. 0,5 mill. kr. Den fremkommer bl. a. som følge af stigende udgifter til lægdommere og til udbetaling af vidnegodtgørelser.

På § 20, undervisningsministeriet, budgetteres der med en merudgift på ca. 4,9 mill. kr., der hovedsagelig fordeler sig på en

[Kaj Andresen.]

række konti vedrørende læreruddannelsen, det højere skolevæsen samt de højere læreanstalter. Af merudgiften vedrører i øvrigt ca. 600 000 kr. øgede udgifter til fribefordring af skoleelever, ca. 1 mill. kr. tilskud til landsdelsorkestrene i henhold til orkesterloven og ca. 600 000 kr. forhøjelse af betalinger for universitetssengene på Århus kommunehospital.

§ 21, forsvarsministeriet, udviser en merudgift på ca. 12,3 mill. kr. Den påregnes modsvaret af ikke-budgetterede besparelser på andre konti og omfatter dels øgede lønningudgifter i hæren og ved forsvarets civilundervisning på omkring 2,1 mill. kr., dels materielanskaffelser til hæren på ca. 7,5 mill. kr., dels en række udgiftsstigninger på andre konti.

På § 22, finansministeriet, er der en beregnet merudgift på ca. 0,2 mill. kr. Den vedrører hovedsagelig øgede udgifter til tryksager og til kontorholdsgodtgørelse til vurderingsformænd.

På § 25, særlige fonde, skyldes merudgiften på ca. 2,9 mill. kr. især, at den grønlandske konjunkturudligningsfond budgetteres med et underskud på ca. 3,1 mill. kr.

§ 26 vedrører vejfonden. Af merudgiften på ca. 2,4 mill. kr. medgår ca. 1,4 mill. kr. til vedligeholdelse af Lille-Bæltsbroen, Odde-sundbroen og Storstrømsbroen og vejbanerne på disse broer. Udgifterne til refusion af omsætningsafgiften af motorkøretøjer, der erhverves af invaliderede, stiger med 0,5 mill. kr.

På § 27, statens anlægsudgifter, er der en mindreudgift på ca. 31,1 mill. kr. Den skyldes dels, at en række arbejder, bl. a. inden for statsbanerne, statshavnene og undervisningsområdet, ikke i det påregnede omfang er blevet gennemført i 1961-62, dels omlægning af forsvarets investeringsprogrammer. De herved fremkomne mindreudgifter modsvares i et vist omfang af stigende udgifter til den grønlandske anlægs-virksomhed.

Endelig skal jeg nævne § 28, tilskud til anlægsarbejder. Den beregnede merudgift på ca. 7,1 mill. kr. fremkommer bl. a. som følge af det øgede skolebyggeri, der nødvendiggør et yderligere tilskud på 10 mill. kr. Merudgiften hertil modsvares delvis ved en besparelse på i alt 4 mill. kr. i tilskuddene

i henhold til grundforbedrings- og landvindingsloven.

Hvad angår de ændringsforslag til tillægsbevillingslovforslaget, hvorom der ikke er enighed, eller som er stillet af mindretal, skal jeg blot gøre bemærkninger om enkelte heraf.

For et væsentligt antals vedkommende drejer det sig om forsvarsbevillinger, som socialistisk folkeparti stemmer imod.

I en række tilfælde, hvor venstre og det konservative folkeparti eller et af disse partier har stillet ændringsforslag, er der tale om gengangere fra tidligere bevillingslove. Det gælder således bevillingerne på ændringsforslag nr. 508 og 615 vedrørende levnedsmiddelinstituttet, idet partierne gik imod loven og altså i fortsættelse heraf foreslår bortfald af bevillinger til erhvervelse af arealer og til totalprojektering.

Det samme gælder ændringsforslag nr. 750, hvor venstre og de konservative foreslår bortfald af en tekstanmærkning, som giver boligministeren bemyndigelse til at yde lån på indtil 10 mill. kr. til delvis dækning af projekteringsudgifter til byggeri med statsstøtte, og ændringsforslag nr. 645, hvor de konservative foreslår bortfald af en bevilling på 10 mill. kr. til udlån til indkøbsforeninger for mindre jordbrugere. Mit parti vil stemme imod disse ændringsforslag.

Af de øvrige skal jeg omtale ministerens ændringsforslag nr. 730, 740 og 742 samt venstres og de konservatives underændringsforslag under nr. 30 til ændringsforslag nr. 29, som alle omhandler optagelse og genudlåning af et 4½ pct.s statslån optaget i Schweiz.

Oprindeligt søgte såvel Vestkraft og SEAS som Københavns kommune at opnå lån i Schweiz til finansiering af udvidelse af kraftværker. I den forbindelse havde Vestkraft søgt statsgaranti for et lån på ca. 80 mill. kr., en garanti, som finansudvalget tiltrådte i december 1961. For at opnå de bedst mulige lånevilkår og en låneordning, som kunne komme alle de lånsøgende til gode, gik finansministeren i forhandling med schweiziske banker for med hjemmel i loven om optagelse af lån i udlandet at optage det størst mulige statslån til genudlåning til de tre lånsøgere. Det lykkedes at optage et lån på 60 mill. schweizerfrancs på betingelse af, at det af de tre lånsøgere,

[Kaj Andresen.]

Københavns kommune, Vestkraft og SEAS, blev anvendt til udbygning af de forskellige elektricitetsværker med en tredjedel til hver.

I den anledning har venstre og de konservative fremkaldt en udtalelse fra nationalbanken. Deri fremsættes bankens almindeligt kendte syn på optagelse af lån i udlandet nu og betæneligheder ved udlån til en rente, som ligger under markedsrenten. Må jeg heroverfor for det første gøre opmærksom på, at finansministeren ifølge lov vedtaget her i tinget har betydning til inden for en ramme af 200 mill. kr. at optage sådanne lån i udlandet, og det er altså ministeren, der selv kan skønne, om et sådant lån er ønskeligt. For det andet ville det vel være urimeligt, om staten, fordi den her er mellemed i en lånetransaktion, skulle beregne sig et renteprovenu ud over, hvad der skulle betales i Schweiz, og ud over, hvad de omtalte værker, bl. a. med statsgaranti, selv kunne have optaget lån til. Mit parti finder, at det var en særdeles fornuftig disposition, og at fordelingen af lånet med en tredjedel til hver er rimelig. Jeg må derfor anbefale at stemme for finansministerens ændringsforslag og imod underændringsforslaget fra venstre og de konservative.

Under ændringsforslag nr. 612 og 613 anmoder landbrugsministeren om bevilling til erhvervelse af ejendommen Valby Langgade 19 til brug for det landøkonomiske driftsbureau. Prisen er 380 000 kr., og den ligger meget nær den handelsværdi, ligningsdirektoratet har skønnet, nemlig 360 000 kr. Venstre og de konservative har ikke tiltrådt dette ændringsforslag.

Sagen er, at driftsbureauet, som hidtil har boet i lejede lokaler på Gl. Kongevej, var blevet opsagt til fraflytning den 1. februar i år, og det har ikke været muligt at skaffe andre egnede lokaler til brug for bureauet, hverken i statens egne ejendomme eller udenfor. Landbrugsministeren søgte derfor i aktstykke nr. 324 tilslutning til at købe ejendommen i Valby Langgade, og det oplystes, at lejen ville udgøre ca. 22 000 kr. om året plus vedligeholdelse. Denne leje ansås for at ligge betydeligt under, hvad et privat lejemål ville beløbe sig til.

Under behandlingen af dette aktstykke

blev spørgsmålet om en udflytning af driftsbureauet drøftet. En sådan drøftelse har i øvrigt i de sidste år fundet sted, når lokalespørgsmål for institutioner her i København har været aktuelle. Jeg synes, at det er både nyttigt og rigtigt, at der foretages en grundig undersøgelse af, i hvilken udstrækning man kan placere institutioner ud over landet, vel især når nye institutioner oprettes, men også når lokaleproblemer melder sig for eksisterende institutioner. Til behandling heraf er i øvrigt allerede i december 1961 nedsat et udvalg under statsministeriet med dettes departementschef som formand.

Det er derfor nok tvivlsomt, om finansudvalget i de enkelte tilfælde skal træffe afgørelse herom. Mit parti er imidlertid ikke uenig med venstre og de konservative om, at det landøkonomiske driftsbureau hører til blandt de institutioner, som kan flyttes til en anden egn af landet, men i dette tilfælde var forholdet det, at man med meget kort varsel skulle skaffe driftsbureauet lokaler, og vi ville ikke være med til at lade bureauet stå uden tag over hovedet. Ved vor tilslutning til den her foreslåede ordning blev der af landbrugsministeren givet tilsagn om, at driftsbureauets placering i de her omtalte lokaler vil være af midlertidig karakter, og at ministeren vil søge udvej for, at driftsbureauet flyttes uden for København. Jeg må derfor anbefale at stemme for ministerens ændringsforslag.

Fra de mindre tings afdeling kan jeg nævne ændringsforslagene nr. 349, 626 og 633, hvori venstre og de konservative foreslår bortfald af bevillingen til erhvervelse af og ombygning af ejendommen „Skovgård“ i Sørup til brug for kunstakademiets malerskole. Man har modtaget en gave fra Tuborgfondet på 30 000 kr. til dette formål, og ejendommen kan erhverves for 35 000 kr., så statens udgift hertil er i alt 5 000 kr. Der foreslås desuden anvendt 45 000 kr. til ombygning, men det oplyses, at driften vil kunne holdes inden for et beløb på 2 000 kr. årlig, da der skal betales visse afgifter ved benyttelsen og vedligeholdelsen delvis vil kunne foretages af skolens elever. Mit parti mener, det er rimeligt, at staten yder dette beskedne bidrag til den gave, Tuborgfondet har givet,

[Kaj Andresen.]

og giver kunstakademiet et værdifuldt supplement til uddannelsen af dets elever. Jeg anbefaler derfor at stemme imod disse ændringsforslag fra venstre og de konservative.

I ændringsforslag nr. 198, stillet af venstre, fortsætter partiet sin modstand ved finanslovsforlaget. behandling mod tilskudene til lærlinges rejse- og opholdsudgifter. Det har vist sig, at behovet for disse tilskud til unge under uddannelse uden for hjemstedet oven i købet er større end oprindeligt beregnet, og jeg anbefaler at stemme imod venstres ændringsforslag.

Til venstres ændringsforslag nr. 619 om bortfald af en bevilling til erhvervelse af en grund i Hammersholt ved Hillerød til opførelse af et statsungdomshjem vil jeg gerne føje en enkelt bemærkning. Modstanden angår vel nok ikke så meget købet af grunden som det påtænkte statsungdomshjem. Må jeg herom sige, at skal vi opnå bedre resultater end hidtil med behandlingen af de stærkt tilpasningsvanskelige unge, er det nødvendigt at skabe særlige behandlingshjem, hvor man med psykiatrisk, psykologisk og pædagogisk indsats, parret med rigtige beskæftigelsesformer, kan sætte ind for at føre så mange som muligt ind i en normal tilværelse og hindre, at vejen i stedet går over ungdomsfængsel til andre former for offentlig indespærring. Jeg finder dette sidste både menneskeligt og økonomisk for dyrt. Til et sådant behandlingshjem er grunden ved Hammersholt erhvervet, ligesom der tænkes opført et tilsvarende hjem ved Malling i Jylland til erstatning for det gamle Bråskovgård. Jeg tror, at disse investeringer er nødvendige og rigtige, og derfor må jeg anbefale at stemme imod venstres ændringsforslag.

Jeg skal i øvrigt ikke gøre bemærkninger til andre ændringsforslag, men på mit partis vegne anbefale at stemme for ministerens ændringsforslag og stemme imod de af forskellige mindretal stillede ændringsforslag.

Henry Christensen: Da det ærede medlem hr. Damsgaard på grund af sygdom er forhindret i at være til stede i dag, skal jeg på mit partis vegne gøre nogle enkelte bemærkninger ved tillægsbevillingslovsforlagets anden behandling.

Det kunne for så vidt være fristende nok netop på dette tidspunkt at fremsætte nogle kommentarer til den almindelige økonomiske situation, men denne fristelse skal jeg forsøge at modstå. Der er dog et par betragtninger i anledning af det, der fremgår af selve tillægsbevillingslovsforlaget, som det foreligger her ved anden behandling med ændringsforslag, der kan give anledning til nogle kommentarer.

Ved gennemførelsen af finansloven for finansåret 1961-62 afsattes der dengang i alt på de forskellige konti 375 mill. kr. til tillægsbevillinger for året 1961-62, det finansår, som det tillægsbevillingslovsforslag, vi i øjeblikket behandler, omfatter. Af tillægsbevillingslovsforlaget, sådan som det foreligger med ændringsforslag her ved anden behandling, vil man se, hvordan man har forsøgt at efterleve finansloven og arbejde inden for de rammer, som finansloven dengang afstak for tillægsbevillingerne. Det samlede beløb for tillægsbevillinger, som vi her har til behandling, er nu kommet op på 1 145 mill. kr., altså et tal, der står helt, helt i misforhold til det beløb, man i sin tid afsatte. Netop ved at sammenholde disse to tal får man måske et af de klareste udtryk for de områder inden for hele statsfinanssystemet, hvor vi finder det offentliges stærkeste bidrag til den økonomiske misere, som vi i dette hus i øjeblikket bruger mange kræfter til at forsøge at bringe en orden på. Vi må nok slå fast, at der har manglet et par afgørende ting. Der har manglet både overblik og den fornødne viljekraft i en stadig løbende strøm af bevillingsandragender efter bevillingsandragender både fra det ene, det andet og det tredje ministerium til finansministeriet, der alt for godvilligt satte sit stempel på dem og sendte dem videre til finansudvalget.

Går man de enkelte bevillingsandragender igennem, må man erkende, at hvert enkelt af dem isoleret gennemgående er fornuftigt. Der kan være et og andet, vi kan have forskellige meninger om, men det er ikke hovedproblemet. Hovedproblemet er, at hovedparten af alle de bevillinger, regeringen har stillet forslag om, og som bliver behandlet i finansudvalget, er fornuftige isoleret. Det, der er miseren, er bare, at det fornuftige på disse områder ikke kan lade sig gøre alt sammen på én gang, at man

[Henry Christensen.]

har villet gabe over mere, end man har kunnet magte. Det er det, der er situationen, som vi står over for i øjeblikket. Hele den danske befolkning vil nu komme til at mærke følgerne af, at vi manglede overblik, og at ikke mindst den regering og det finansministerium, som fremfor nogen måtte være forpligtet hertil, manglede det fornødne overblik til, at de rigtige valg kunne være truffet. Jeg tror, det er den lære, vi fremfor noget har brug for at drage af det tillægsbevillingslovsforslag, vi her behandler. Det gælder jo, at finansudvalget også har behov for, at man lægger tingene sådan til rette, at vi bliver i stand til virkelig at fastholde det fornødne overblik, så at de rigtige valg kan blive truffet. Jeg ved ikke, om det var en idé, at vi her i salen fik anbragt, måske ovre på den væg dér, med flammeskrift, gerne med røde bogstaver — de gør stærkest indtryk — at nu har vi brugt på tillægsbevillingen så og så mange penge; der var sat så og så mange af, og der er så og så mange tilbage eller: der er overtrukket så og så meget. Hvis finansministeren og tinget og også presselogen hver dag havde de tal at se på, var det muligt, det kunne gøre noget stærkere indtryk på os, og jeg nævner i hvert fald denne tanke til overvejelse, også i det høje præsidium.

Der er jo i den finanslov, vi nylig har vedtaget, afsat 400 mill. kr. til tillægsbevillinger. Vi er vel alle klar over, at nu er det nødvendigt, at vi tager dette tal alvorligt, at vi virkelig lægger det sådan til rette, at vi holder de rammer, vi har lagt, for ellers vil vor økonomi gå i stykker igen. Det er de krav, man må stille til finanslovbevillinger og tillægsbevillingslov. Vi må erkende, at vi kan ikke undvære tillægsbevillingssystemet, vi må erkende — og det gør vi alle — at der i finansårets løb på en række områder opstår krav om ting, som gør det nødvendigt at handle hurtigt, som gør det nødvendigt også at anvende penge. Men vi må understrege de to betingelser, der må være afgørende for, at bevillingsandragen-

der kan gennemføres som tillægsbevillinger, og det er for det første, at det virkelig drejer sig om uopsættelige bevillinger, og for det andet, at det drejer sig om uforudselige bevillinger. Hvis vi går alle de andragender, der nu findes i tillægsbevillingslovsforslaget, igennem, vil vi jo finde adskillige, der knap nok opfylder de to betingelser, som jeg tror det ville være rigtigt for os at understrege må være opfyldt. Jeg ville gerne, om den højtærede finansminister under denne forhandling kunne give et tilsagn om, at man nu i hvert fald i finansministeriet er indstillet på, at de to betingelser og måske også andre skal indskærpes og efterleves i højere grad, end vi hidtil har gjort det.

Jeg skal afstå fra en detailgennemgang af de mange ændringsforslag; finansudvalgets ærede næstformand, ordføreren for socialdemokratiet, har jo allerede givet en oversigt over dem og også omtalt en række af de ændringsforslag, hvorom der er uenighed. Jeg skal derfor for de flestes vedkommende nøjes med at henvise til betænkningen, og hvad der i øvrigt foreligger om dem, men jeg vil gerne gøre et par bemærkninger til enkelte af ændringsforslagene.

Der er først spørgsmålet om det meget omtalte schweizerlån på små hundrede millioner kroner, der jo, som det ærede medlem hr. Kaj Andresen rigtigt gjorde opmærksom på, oprindeligt havde sit udgangspunkt i den statsgaranti, der var givet Vestkraft, for at Vestkraft kunne skaffe sig nogle midler til at finansiere den opbygning, som Vestkraft er i færd med, og som jo er et vigtigt led i den erhvervsudvikling og egnsudvikling, som skal finde sted dér, hvor Vestkraft virker. Vi ved også, at noget tilsvarende gjaldt for SEAS, det sydsjællandske elektricitetsværk, som også omfatter Lolland-Falster, og som i øvrigt er i nært samarbejde med NESAs, og at begge disse to store elektricitetsværker med en statsgaranti havde været i stand til at erhverve sig de fornødne udenlandske lån, som de i situationen mente at have haft

[Henry Christensen.]

brug for, og at vi da havde grund til at tro, at SEAS, hvis staten ikke havde grebet ind, måske kunne have erhvervet lånet helt uden statens hjælp eller i hvert tilfælde med en garantiforpligtelse.

Det, der imidlertid nu ved den højtærede finansministers indgriben og forhandlinger er blevet resultatet — uanset hvilke grunde den højtærede minister så kan anføre hertil — er jo, at staten optog lånet og derved opretholdt et lånetilsagn, eller hvad det nu var, også til Københavns kommune, således at det lån, man kunne få i Schweiz, kom til at blive et statslån, der bagefter af staten til den særlig lave rente på de 4½ pct., der jo ligger langt under den almindelige markedsrente, hvilket nationalbanken som bekendt har protesteret stærkt imod, er fordelt til de tre låntagere, jeg her har nævnt. Derved har staten i hvert fald ydet sin faktiske medvirken til at skaffe særlig billig anlægskapital også til København.

Det gjorde man også i 1961. Jeg så så sent som i går i en af aviserne, at København i 1961 i Holland i gylden havde fået et lån, der svarer til godt et halvt hundrede millioner kroner — også på favorable vilkår — og vi ved, at sådanne lån kun kan gennemføres efter godkendelse af indenrigsministeren og indenrigsministeriet. Det vil altså sige, at i en periode, hvor vi anvender mange kræfter og betydelige statsmidler og statsindflydelse på at søge en større erhvervsudbredning her i Danmark, fordi vi alle er af den opfattelse i det høje ting, at København er vokset ganske kolossalt, og at vi har brug for at få kræfterne og produktionen spredt mest muligt, anvender staten i betydelig grad sin indsats og sin indflydelse til at sikre København et særligt forspring i forhold til visse andre dele af landet, og bagefter går vi så i gang med en egnsudviklingslov, som skal trække på statskassen, men især trække på statsgarantier for at forsøge at råde bod på alt dette. Der er grund til at overveje, om vi på den måde virkelig har den sammenhæng i vor økonomiske politik og vor landsplanpolitik, som man fra alle sider måtte stræbe efter.

Må jeg nævne et andet spørgsmål; det drejer sig om levnedsmiddelinstittuttet, hvortil man nu erhverver grund og sætter

totalprojektering i gang, hvilket foreløbig er projekteret til at komme op på 16 mill. kr., selv om det kun er en mindre del, der står på årets tillægsbevillingslov. Er det nu rimeligt og fornuftigt, at dette skal blive stående på tillægsbevillingsloven, når vi alle er enige om, at det er noget, der skal skydes nogle år ud i tiden? Bør man ikke rejse det spørgsmål, om det er en god praksis, vi er kommet ind på, at vi har så mange bevillinger stående på tillægsbevillingsloven og finansloven — af mere eller mindre bogholderimæssige grunde — uden at det dog derfor behøver at være meningen, at planerne skal sættes i gang?

Der er et af vore ændringsforslag, jeg gerne vil pege på. Det er vedrørende museet på Moesgård gods ved Århus. Jeg kan godt forstå, at den højtærede kulturminister gerne vil have det; der er jo meget, han gerne vil have sat i gang. Der er kun sat 65 000 kr. af i år, men vi ved, at hele projektet foreløbig er beregnet til 4,2 mill. kr. Ville det ikke være fornuftigt, om flertallet i det høje ting fulgte vort ændringsforslag og sagde: det er en af de ting, som vi alligevel ikke kan magte og derfor foreløbig må sige nej til, da vi nødvendigvis må neddæmpe aktiviteten — og så trøste den højtærede kulturminister på anden vis?

Gør man de forskellige besparelser, vi har foreslået, op, så fortæller det ikke så forfærdelig meget, for det giver ikke udtryk for de samlede besparelser. Jeg nævnedes f. eks. Moesgård, hvortil der kun er opført 65 000 kr., men hvor det over 2-3 finansår vil komme til at dreje sig om en besparelse på 4-5 mill. kr. Derfor får vi ikke altid det helt rigtige billede af omfanget af besparelserne på de områder, på hvilke der er stillet ændringsforslag; vi får kun en lille del af bevillingsbeløbene med i de ændringsforslag, der kommer til afstemning.

Jeg har trukket disse specielle ting frem, men må i øvrigt henvise til betænkningen og opfordre det høje tings medlemmer til at stemme for de af os stillede ændringsforslag, som går imod regeringens forslag.

Thestrup: Jeg kan i det store og hele tiltræde de almindelige betragtninger, som det ærede medlem hr. Henry Christensen har fremsat vedrørende forslaget til tillægsbevillingslov og finansudvalgets arbejde.

[Thestrup.]

Jeg vil gerne tilføje, at en ikke ringe del af de store beløb, der er tale om, skyldes ændringer i lovene; jeg vil henvise til, at en meget stor del skyldes de ændringer, der er sket vedrørende lønninger, og en del skyldes de ændringer, der er sket i lovene vedrørende landbruget. Men jeg kan altså i det store og hele tiltræde det, som det ærede medlem sagde herom. Også fra mit partis side er vi af den anskuelse, at der må en bedre planlægning til.

På mit partis vegne skal jeg anbefale at stemme for de ændringsforslag, der er stillet af ministrene, og som hele udvalget har tiltrådt. Jeg skal endvidere anbefale at stemme for de ændringsforslag, der er stillet af ministrene, og som er tiltrådt af hele udvalget med undtagelse af det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen, samt ændringsforslag nr. 167 til § 14, der er tiltrådt af udvalget med undtagelse af venstres medlemmer. Vedrørende disse ændringsforslag kan jeg henvise til det, der er sagt af det ærede medlem hr. Kaj Andresen.

Mit partis medlemmer af finansudvalget har sammen med venstres medlemmer stillet underændringsforslag nr. 30 til ændringsforslag nr. 29 samt ændringsforslagene nr. 349, 508, 615, 626, 633 og 750. Jeg anbefaler at stemme for disse ændringsforslag, og jeg kan henvise til det, der er udtalt herom af det ærede medlem hr. Henry Christensen.

Jeg skal endvidere anbefale at stemme for ændringsforslag nr. 97 til § 10 og ændringsforslag nr. 611 til § 30. Også vedrørende disse ændringsforslag kan jeg henvise til det, som det ærede medlem hr. Henry Christensen lige har sagt.

Mit partis medlemmer i finansudvalget er sammen med venstres medlemmer af finansudvalget gået imod ændringsforslagene nr. 163, 379, 612, 613, 730, 740 og 742. Jeg skal anbefale at stemme derimod, og vedrørende dette skal jeg også henvise til det, som venstres ordfører lige har udtalt.

Det konservative folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 645 til § 30 om bortfald af den foreslåede bevilling vedrørende udlån af de resterende 10 mill. kr. af de ved lov nr. 73 af 24. februar 1960 om indkøbsforeninger for

mindre jordbrugere til rådighed stillede midler. Vi er imod at bruge disse 10 millioner, således som det er foreslået her, fordi denne anvendelse efter vor opfattelse udsætter, måske hindrer den strukturrationalisering inden for landbruget, som vi mener er nødvendig. Jeg skal i øvrigt vedrørende dette henvise til de bemærkninger, der herom blev gjort af min partifælle det ærede medlem hr. Niels Ravn ved behandlingen af forslaget til lov vedrørende indkøbsforeninger for mindre jordbrugere.

Mine partifæller de ærede medlemmer hr. Gottschalck-Hansen og hr. Jørgen Jensen har stillet ændringsforslag nr. 632 til § 30, idet de ikke har ment det nødvendigt at erhverve det jordstykke, der dér er tale om. Jeg skal for mit eget vedkommende vedrørende dette spørgsmål henvise til det, der er anført af det ærede medlem hr. Kaj Andresen.

Jeg har selv stillet ændringsforslag nr. 522 til § 27 om bortfald af en bevilling til detailprojektering vedrørende en udvidelse af Ranum seminarium bl. a. til indretning af lokaler til brug for statens seminarium for småbørnslærerinder. Når jeg er imod at bygge seminarium eller i hvert fald opføre bygninger til brug for et seminarium for småbørnslærerinder i Ranum, er det, fordi der er et velegnet seminarium hertil i Vejle. Jeg skal gerne erkende, at jeg oprindeligt havde den tanke, at meningen med at opføre dette småbørnslærerindeseminarium i Ranum var den, at man i virkeligheden ønskede at afskaffe uddannelsen af småbørnslærerinder, og at man ville gøre det ved at flytte uddannelsen af dem til Ranum for derefter at erklære, at man havde brug for disse bygninger til andet formål, og så helt nedlægge uddannelsen af småbørnslærerinder. Den højtærede undervisningsminister har imidlertid i et samråd, vi har haft herom i finansudvalget, erklæret, at han ikke agter at nedlægge denne undervisning, men tværtimod vil holde fast på den, og det er da naturligvis klart, at jeg føler mig ganske overbevist af den højtærede undervisningsministers udtalelser herom. Men når dette er tilfældet og man har en velegnet bygning i Vejle, har jeg vanskeligt ved at se det rigtige og det rimelige i, at man i en tid som denne med en betydelig overbeskæftigelse i byggefagene opfører

[Thøstrup.]

nogle bygninger i Ranum til det samme formål. Derfor foreslår jeg, at man undlader at projektere en sådan udvidelse, et sådant byggeri.

Jeg skal endelig anbefale at stemme imod de af venstres medlemmer alene stillede ændringsforslag nr. 198, 607, 608 og 619 og det af det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen alene stillede ændringsforslag nr. 139, og jeg skal vedrørende disse ændringsforslag henvise til det, der er bemærket af det ærede medlem hr. Kaj Andresen.

Kirkegaard: Af den omdelte betænkning fremgår det, hvilken stilling jeg på mit partis vegne har taget til lovforslaget og til de stillede ændringsforslag, i alt 750. Af disse mange ændringsforslag har de to store oppositionspartier, venstre og de konservative, samlet eller delt stillet de 16, og med undtagelse af 8 har disse partier kunnet tiltræde resten. Det er efter min opfattelse meget tilfredsstillende med en så stor enighed i finansudvalget om tillægsbevillingsloven for det finansår, der slutter 31. marts 1962.

For at undgå gentagelser vil jeg for mit vedkommende henvise til den ret udførlige redegørelse, som er fremsat af det ærede medlem hr. Kaj Andresen. Jeg kan i det væsentlige slutte mig til den redegørelse, og derfor agter jeg kun nu at strejfe nogle ganske få enkeltheder.

Om ejendommen „Marienborg“ vil jeg sige, at staten naturligvis kunne have afslået at modtage denne som gave, men jeg finder det ikke urimeligt, at staten ejer og disponerer over en sådan ejendom til repræsentation m. v. Det er mit indtryk, at andre lande i så henseende er noget bedre udstyret, end vi er her, og jeg har forstået det sådan, at hovedsagen bliver de repræsentative formål og ikke, som det nu og da hævdes, at skaffe statsministeren eller udenrigsministeren en sommerbolig.

Af områder, der vedrører landbruget, vil jeg gerne gøre den bemærkning om det landøkonomiske driftsbureau, at det ganske sikkert kan udføre sin virksomhed fra et eller andet sted i provinsen. Den trufne afgørelse vil jeg for mit vedkommende derfor gerne betragte som en foreløbig afgørelse. Flertallet har da også henstillet til land-

brugsministeren at undersøge mulighederne for at flytte bureauet til provinsen. En sådan undersøgelse vil selvsagt tage nogen tid, men bliver resultatet, at en udflytning kan anbefales, så kan ejendommen, det drejer sig om, sikkert sælges uden tab, formentlig endda med en god fortjeneste.

Som det er nævnt af foregående ærede ordførere, har der ikke været enighed om at udbetale lånene til de mindre landbrugsindkøbsforeninger i et hurtigere tempo end oprindeligt beregnet. Om det problem vil jeg gerne sige, at hvis alle tingets medlemmer var klar over, hvor mange timer sammenlagt mand og kone må arbejde hver dag 7 dage om ugen for at opnå et beskedent udkomme på en sådan mindre ejendom, så tror jeg, at dette problem ville være gået noget lettere gennem finansudvalget. Vi har nu engang et antal for små ejendomme, og dem har vi, fordi ingen i de første årtier af dette århundrede kunne se den udvikling, som kom, den udvikling, som vi er midt inde i. Den gang udstykkede vi, nu er vi så småt begyndt en sammenlægning af de for små ejendomme. For at nedsætte den lange arbejdstid i husmandsbrugene er en vis mekanisering en nødvendighed, men den kan ikke gennemføres for disse ejendomme uden en vis støtte, den støtte, som det her drejer sig om. Jeg kan godt tilføje, at det også efter min mening ikke er godt med direkte støtte til den ene eller den anden gruppe. På det område, det her drejer sig om, stiler vi jo også efter forhold, hvor en sådan støtte simpelt hen bliver overflødig.

Ved en tidligere lejlighed har jeg sagt, at jeg gerne vil have finansudvalget betragtet som folketingets spareudvalg, men meget tyder jo på, at vi ikke har været eller er sparsommelige nok; det erkender jeg. Men når jeg kommer ud for den påstand — og det sker nu og da — at vi herinde i folketinget ganske ukritisk smider omkring os med penge, så afviser jeg en sådan påstand. Jeg ser sådan på det, at når der er så stor enighed i finansudvalget, som tilfældet er, så er det, fordi ingen af udvalgets medlemmer tror det er klogt hårdt og brutalt at nedskære eller nægte bevillinger til de investeringer, som skal skaffe os velstand i fremtiden — for at bruge et meget kort udtryk — herunder først og fremmest be-

[Kirkegaard.]

villinger til uddannelse og undervisning, videnskab og forskning; det er disse områder, der er meget kostbare.

Det er også vanskeligt i en tid, hvor forbruget stiger ganske kraftigt, at nægte bevillinger til forbedring af de vilkår, hvorunder f. eks. børneforsorgen og åndssvageforsorgen må arbejde, eller jeg kunne nævne meget kostbare ombygninger og moderniseringer af vore statshospitaler. Men alle, både her i salen og udenfor, er klar over, at vi ikke kan fortsætte med de store bevillinger til disse efter min mening meget påkrævede opgaver, hvis vi ikke bare for en vis tid kan dæmpe stigningen i forbruget. Det problem henhører imidlertid under en anden lovgivning end tillægsbevillingsloven, så det skal jeg ikke komme dybere ind på her.

Til sidst vil jeg gerne takke finansudvalgets sekretariat og formanden for det store og dygtige arbejde, der bliver gjort mellem møderne for at tilrettelægge disse på bedst mulig måde.

Med de bemærkninger, jeg her har fremsat, skal jeg anbefale, at tingets medlemmer stemmer for de af ministrene stillede 733 ændringsforslag, som enten er tiltrådt af hele finansudvalget eller af et flertal, og at stemme imod de af 7 mindretal stillede 17 ændringsforslag.

Skræppenborg-Nielsen: Som det fremgår af den omdelte betænkning, har mit parti i finansudvalget under gennemgangen af forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1961-62 ikke kunnet tiltræde en hel række ændringsforslag, navnlig sådanne, der gør Danmarks efter vor opfattelse helt uvigtige militærudgifter endnu større.

Ved behandlingen af og afstemningen om finanslovsforslaget for finansåret 1961-62 forleden havde jeg lejlighed til på mit partis vegne at fremsætte de principielle betragtninger og stille de forslag, der var og fortsat er socialistisk folkepartis, hvorfor jeg helt eller næsten helt skal undlade her ved tillægsbevillingslovsforslagets anden behandling at gentage det allerede dengang sagte, der helt dækker vor stilling til de ændringsforslag, vi i dag så ganske afgjort må stemme imod eller undlade at stemme for.

Nu vel, ret beset kunne der måske være grund til i dag midt under de såkaldte oms-

forhandlinger, og hvad dertil hører af forslag, der sigter på at nedbringe statens udgifter på en hel række i allerhøjeste grad samfundsgavnlig områder, at gøre opmærksom på — ja, det lyder helt utroligt, om ikke for andre så i hvert fald for os i socialistisk folkeparti — at dette lands uproduktive militærudgifter agter man ikke at røre ved, tværtimod. Flertallet i denne sal — og som sædvanlig hører det radikale venstre med til flertallet, når det drejer sig om yderligere militærbevillinger — vil inden længe bevilge endnu flere hundreder af millioner kroner til militærvæsenet, samtidig med at nedskæringskniven på en hel række samfundsgavnlig områder — og her vel ikke mindst på boligområdet og uddannelsesområdet — nu er ved at blive hvæsset af det samme flertal. Kan hænde, at flertallet i denne sal synes, at en sådan politik er en vældig positiv politik. Vi synes, at en sådan politik er vældig negativ, også fordi den efter vor opfattelse ikke vil være i stand til at løse ret mange af de store problemer, vort land inden længe nødvendigvis må have løst. Alt dette kan der naturligvis siges en hel del mere om fra vor side, men da vi går ud fra som næsten givet, at der her i det høje ting inden sommerferien vil finde en almindelig politisk debat sted, skal jeg i dag nøjes med det allerede sagte.

Af betænkningen fremgår det endvidere, at mit parti har stillet ændringsforslag om, at det tidligere Landbrugets Afsætningsråds udgifter — gammel gæld, om man vil — på ca. 18,2 mill. kr. skal udgå af tillægsbevillingslovsforslaget. Vi vil nemlig ikke være med til at bevilge disse penge, penge, der er brugt, før loven om foranstaltninger til fremme af afsætning af landbrugsprodukter — en lov, også mit parti gav sin fulde støtte — blev vedtaget her i det høje ting.

Det har i øvrigt forundret os noget, at den højtærede landbrugsminister til finansudvalget fremsendte et aktstykke, hvori principperne og rammerne for midlernes anvendelse i henhold til loven var anført, uden at gøre finansudvalgets medlemmer opmærksom på i selve aktstykkets tekst, at der i afsnittet om principper for midlernes anvendelse, stk. 1, var indeholdt de allerede nævnte ca. 18,2 mill. kr. til Landbrugets Afsætningsråd. Ja, ganske vist, i finansudvalget blev det oplyst, at sådan var det,

[Skræppenborg-Nielsen.]

og at det nævnte beløb var indeholdt i stk. 1, men jeg tror, ingen af finansudvalgets medlemmer — i hvert fald ikke jeg selv — i aktstykkets tekst kunne læse sig til, at sådan var det. Det har stået i dagspressen — blev det oplyst over for os i finansudvalget. Ja, det havde det; men hvis det er meningen, at finansudvalgets medlemmer skal læse i dagspressen, hvad et aktstykke, der er til behandling i finansudvalget, egentlig går ud på, og hvad det reelt indeholder, er der efter min mening noget galt — hvad der naturligvis også var i det her omhandlede tilfælde. Alene det faktum, at det samlede finansudvalg blot tog den del af dette aktstykke, som ikke omfatter de skjulte 18,2 mill. kr., til efterretning, taler for sig selv. I finansudvalget lykkedes det os at fremskaffe Landbrugets Afsætningsråds regnskaber, ganske vist som fortroligt materiale. For en ordens skyld skylder jeg måske at tilføje, at jeg ikke agter at bryde denne regnskabsmæssige fortrolighed; jeg vil kun have lov til at sige, at landbrugets ledende mænd ikke synes at være ukendt med at bruge penge, og det endda mange penge.

Når nu staten har dækket eller vil komme til at dække de fulde udgifter ved Landbrugets Afsætningsråds virksomhed, vil jeg gerne have lov til at stille den højtærede landbrugsminister det enkle spørgsmål: vil Landbrugets Afsætningsråds regnskaber blive oversendt til revisionsdepartementerne til en kritisk økonomisk revision på lige fod med andre statsudgifter? Og i benægtende fald: hvorfor ikke?

Rimstad: Da vi behandlede forslaget til finanslov, beklagede jeg mig over, at vort parti, der ikke er udvalgsberettiget, havde haft alt for lidt tid til at gennemgå betænkningen, der indeholdt i alt 913 ændringsforslag. Den ærede socialdemokratiske ordfører, hr. Kaj Andresen, oplyste mig da om, hvad jeg naturligvis var klar over, at ændringsforslagene til tredje behandling allerede var trykt ca. 5 uger før denne behandling fandt sted. Det var nu altså også en gennemgang af betænkningen, som jeg beklagede mig over ikke at kunne nå, da vi kun havde haft 6 dage dertil.

Hvad tillægsbevillingslovforslaget angår,

ligger forholdene ikke meget bedre, men dog noget. Her er betænkningen afgivet den 9. maj og var mig i hænde vistnok den 14. maj. Jeg har således haft 9 dage eller 50 pct. mere tid til at gennemgå 750 ændringsforslag uden at have deltaget i udvalgs møderne og kun med den baggrund at have gået finansudvalgets aktstykker og ændringsforslagene igennem, inden jeg fik betænkningen.

Vi har da i mit parti i betragtning af disse forbedrede, men ganske vist kun lidt forbedrede forhold besluttet os for en stillingtagen til den foreliggende betænkning med dens 750 ændringsforslag. Ifølge sagens natur må denne stillingtagen være af en vis summarisk karakter, og vi kan derfor først sige, at vi har ment det rigtigt efter en gennemgang af betænkningen at medvirke til en gennemførelse af de ændringsforslag, som er tiltrådt af det samlede finansudvalg. Havde vi haft bedre tid til en gennemgang, er det muligt og sandsynligt, at vi over for nogle af disse ændringsforslag ville have taget visse forbehold, men som forholdene ligger, vil vi støtte det her udførte arbejde i dets helhed.

Ud over disse ændringsforslag, som alle er enige om, kan vi naturligvis stemme for samtlige de ændringsforslag, som socialistisk folkeparti har erklæret sig som modstander af, fordi de vedrører vort forsvar.

Tilbage bliver da 24 ændringsforslag, der angår i alt 17 forskellige emner, og jeg skal kort give vort partis stilling til disse, idet jeg som udgangspunkt vil trække nogle linjer op for vor principielle indstilling.

Vi ønsker for det første sparsommelighed fra statens side, og vi ønsker, at staten holder fingrene væk fra opgaver, som det er naturligt at kommunerne eller det private initiativ løser. Derfor er vi modstandere af istandsættelsen af „Marienborg“ og erhvervelsen af et sommerakademi i Sørup til kunstakademiet, som vi mener begge kan spares. Vi er også modstandere af, at staten bekoster museet i Moesgård, levnedsmiddelinstittet i Gladsaxe, badeområdet i Vedbæk, rekreatiomsområdet i Melby og statsungdomshjemmet i Hillerød, som efter vor opfattelse enten er private eller kommunale opgaver, hvis de da overhovedet er nødvendige.

Vi kan derimod gå med til, at udgifterne

[Rimstad.]

til ambassaden i Bern afholdes, for — som vi tidligere har understreget det — vi ønsker ikke, at Danmark udadtil i udenrigstjenesten viser et for lurvet ansigt. Vi kan også gå med til udgifterne til landmålingsinstituttet i Lundtofte, hvilken udgift vi anser for påkrævet, men vi vil ikke være med til at bevilge rejse- og opholdsudgifter til lærlinge, forøgede konsulenthonorarer til vinterbyggeri eller tilskud til indkøbsforeninger til mindre jordbrugere, hvilket er opgaver, som staten alt for let kan bruge sine penge forgæves på.

Angående det landøkonomiske driftsbureau i Valby mener vi, at placeringen i København er forkert. Der er her et tilfælde, hvor man på fortrinlig måde kunne have understøttet bestræbelserne for en påkrævet decentralisering og have delagtiggjort provinsen i den udbygning af en række institutioner, som finder sted i disse år.

Vi vil endvidere stemme imod bemyndigelsen til boligministeren til at begynde projektering til 10 mill. kr. af fremtidigt byggeri, og det vil vi også gøre ud fra betragtninger, som vi tidligere er kommet med her i salen, og som bl. a. går ud på at indskrænke ministerbemyndigelserne til det mindst mulige.

Hvad angår udgifterne til en udvidelse af statsseminariet i Ranum, er vort standpunkt det, at når den højtærede undervisningsminister erkender, at der ved den private undervisning i Vejle af småbørns-lærerinder både er tilstrækkelig plads og tilstrækkelig gode forhold, er der ingen begrundelse for en udbygning af denne undervisning i forbindelse med et statsseminarium. Vi vil derfor stemme for ændringsforslag nr. 522.

Vi kan fremdeles nævne, at vi deler venstres og de konservatives opfattelse af det af staten optagne lån i Schweiz, som genudlånes, og vil derfor stemme for ændringsforslag nr. 30.

Endelig er vi ligesom socialistisk folkeparti betænkelige ved den fremgangsmåde, som den højtærede landbrugsminister har valgt med hensyn til at få dækket Afsætningsrådets tidligere udgifter af de til fremtidige afsætningsformål bevilgede beløb. Vi er imidlertid af den opfattelse, at enkelt-

hederne i denne sidste sag er så komplicerede, at vi foretrækker ikke at tage stilling til afgørelsen her, hvorfor vi, hvad ændringsforslag nr. 139 angår, vil undlade at stemme.

Poul Møller: Jeg skal tillade mig at gøre nogle bemærkninger og rette nogle spørgsmål til den højtærede undervisningsminister vedrørende ændringsforslag nr. 519 til tillægsbevillingslovforslagets § 27. Det drejer sig om Jonstrup statsseminarium, hvortil man på tillægsbevillingslovforslaget søger en ekstrabevilling på 2 823 985 kr.

Det er offentligheden bekendt, at den højtærede undervisningsminister for nylig over for det pågældende byggeudvalgs formand har påtalt, at man har anvendt et ubevilget beløb til dette formål, og det er naturligvis en uhyre vigtig sag for det høje folketing at være bekendt med de omstændigheder, der har ført til denne påtale, da det er i forhold til bevillingsmyndigheden, påtalen har fundet sted. Benyttelse af ubevilgede midler i statsadministrationen er jo en krænkelse af folketingets, af bevillingsmyndighedens ret; det er det ikke blot efter hævdvunden skik, men direkte efter vor grundlov, ifølge hvilken alene udgifter, der er bevilget af folketinget, kan afholdes af administrationen.

Offentligheden har imidlertid ikke fra den højtærede undervisningsminister fået nogen nærmere redegørelse for, hvorfor han har fundet anledning til først mundtligt, senere skriftligt at påtale over for denne embedsmand anvendelsen af et ubevilget beløb til opførelse af Jonstrup statsseminarium. Det må derfor være rigtigt ud fra ethvert hensyn, også til den pågældende embedsmand, at den højtærede undervisningsminister får lejlighed til i det høje ting ved denne sags behandling at give en nærmere redegørelse.

Det er jo således, at statsrevisorerne optager denne sag og har denne sag til behandling, for så vidt angår regnskabsåret 1960-61 og et beløb, der var anvendt i dette år, og som var ubevilget. Statsrevisorerne betænkning foreligger imidlertid først til efteråret og kommer altså ikke til behandling i det høje ting før engang i næste folketingssamling — et forhold, som heldigvis nu i fremtiden rettes på grund af den be-

[Poul Møller.]

slutning, der nylig blev truffet af det høje folketing vedrørende statsrevisorernes arbejde. Men da påtalen er sket, og da vi i dag står over for at skulle bevilge et beløb af denne størrelsesorden, 2 823 985 kr., har jeg anset det for at være rigtigt, at vi allerede nu får en redegørelse for administrationens og den højtærede undervisningsministers syn på denne overskridelse.

Jeg har prøvet på at undersøge, hvordan bevillingsforløbet i denne sag har været. Ved finansloven for 1958-59 bevilgede det høje ting 5,8 mill. kr. til opførelse af Jonstrup seminarium. Begrundelsen for dette beløbs størrelse fremgik af et aktstykke, der var optrykt i finansudvalgets betænkning af 13. februar 1958. Ved aktstykke af 24. oktober 1959 søgte undervisningsministeriet om en yderligere bevilling på 1 mill. kr., således at man ved finansloven for 1960-61 fik en bevilling på i alt 6,8 mill. kr. til dette seminariums opførelse. Det fremgår nu af det ændringsforslag til tillægsbevillingslovforslaget, som vi her står over for, og som er nærmere begrundet i bilag nr. 201 i den betænkning, som ærede medlemmer har for sig, og som vi har til behandling her i dag, at den samlede bevilling nu — hvis man vedtager det, som finansudvalget har indstillet — kommer op på 10 157 244 kr. Det siger en hel del om den udvikling, der er i statens byggearbejder, og om de muligheder, folketinget har for at kontrollere gennemførelsen af et byggeri, som man startede med at tro ville koste de 5,8 mill. kr., man bevilgede, men som, inden det er blevet færdigt, har overskredet de 10 mill. kr.

Det er i sig selv naturligvis uhyre ubehageligt og må fylde os med bekymring for bevillingsmyndighedens mulighed for kontrol — og bevillingsmyndigheden er jo en så væsentlig del af folketingets beføjelse — at man igangsætter et arbejde på et grundlag, som viser sig siden slet ikke at holde stik, når man gør byggeregnskabet op.

Af dette beløb på 10 157 244 kr. er 533 259 kr. anført i et bilag som tillægsbevilling, og de er holdt uden for den bevilling, som her søges. Det er et spørgsmål, hvilken stilling folketinget til sin tid vil tage til den tilsvarende post på regnskabet for 1960-61.

Det, jeg først vil have den højtærede undervisningsminister til at svare på i dag, er, hvorfor der ikke er søgt bevilling til denne store overskridelse, som nu ligger til efterbevilling ved tillægsbevillingslovforslaget, inden byggearbejdets afslutning. Det drejer sig om et beløb i nærheden af 3 mill. kr., og vi har uhyre vanskeligt ved at forstå, at man ikke inden byggearbejdets afslutning havde et sådant overblik over situationen, at man kunne henvende sig til det høje folketing og få bevilget restbeløbet i stedet for at afholde samtlige disse udgifter og så først, når det endelige byggeresultat foreligger, gå til det høje folketing.

Folketingets mulighed for at gribe ind i et sådant byggearbejde og standse forskellige ting, som er føjet til, er overordentlig små, når man først kommer med ansøgning om bevilling, efter at arbejdet er fuldt afsluttet og seminariet for længst taget i brug, hvilket allerede skete efter sommerferien 1960. Altså for næsten 2 år siden er seminariet taget i brug, og vi står i dag i den situation at skulle efterbevilge et beløb, som er i nærheden af 3 mill. kr.

Seminariet har 3 byggeafdelinger: dels selve seminariet, dels kollegiet for eleverne, dels en svømmehal. Jeg skal tillade mig at gøre nogle bemærkninger vedrørende kollegiet. Det fremgår af et aktstykke fra 1958 — nemlig det tidligere citerede aktstykke af 13. februar 1958, nr. 203 — at administrationen, den højtærede undervisningsministers forgænger, over for finansudvalget oplyste, at Lyngby-Tårnbæk kommune ville afholde halvdelen af udgifterne ved dette arbejdes gennemførelse. På dette grundlag ansøgte undervisningsministeriet bevillingsmyndigheden om penge til opførelse af et elevkollegium, altså på basis af en fifty-fifty aftale mellem kommune og stat. Det er imidlertid nu klart, og det fremgår også indirekte af det aktstykke, der nu er fremlagt til behandling i det høje ting, at dette ikke er sket. Kommunen har ikke afholdt nogen del af udgifterne ved kollegiebyggeriet, og kommunen har nægtet nogen sinde at have givet tilsagn herom. Det er klart for alle, der sidder og har med praktisk bevillingsmyndighed at gøre, at ingen offentlig myndighed er bundet ved tilsagn, medmindre dens kompetente forsamling har

[Poul Møller.]

tiltrådt det, og det er ligeledes klart, at Lyngby-Tårnbæk kommunalbestyrelse ikke på noget tidspunkt har lovet at ville afholde halvdelen af udgifterne ved opførelsen af et kollegium. Ikke desto mindre har det høje tings finansudvalg måttet få det indtryk af det aktstykke, som jeg før nævnte, at Lyngby-Tårnbæk kommune var sindet at dække halvdelen af udgifterne.

Jeg tillader mig derfor at spørge den højtærede undervisningsminister, om han mener, at man på noget tidspunkt har haft et sådant tilsagn fra kommunens kompetente myndigheder, at det har været rigtigt at anføre dette over for finansudvalget, således at man har fået bevilling igennem finansudvalget i tillid til, at halvdelen af udgiften ville blive båret af kommunen. Hvis den højtærede undervisningsminister mener, der har foreligget et sådant tilsagn, vil jeg gerne spørge den højtærede undervisningsminister, hvorfor løftet så ikke er holdt, og hvad man har gjort fra undervisningsministeriets side for at få det holdt.

Jeg tror, det ligger sådan efter de for mig foreliggende oplysninger, at man ikke på noget tidspunkt har haft et tilsagn, der kunne betegnes som bindende. Det er i hvert fald aldeles klart, at den 30. april 1959, altså for mere end 3 år siden, har kommunens borgmester i en skrivelse meddelt byggeudvalgets formand, at kommunen ikke var bundet af noget tilsagn og ikke ønskede at medvirke til det pågældende byggearbejdes gennemførelse. Det vil altså sige, at man for 3 år siden var bekendt med det rigtige forhold, at hvis dette kollegium skulle opføres, måtte staten afholde hele udgiften. Jeg spørger derfor den højtærede undervisningsminister om, hvorfor man ikke straks dengang meddelte finansudvalget, at forudsætningen for dets bevilling til kollegiets opførelse, nemlig at Lyngby-Tårnbæk kommune ville bære halvdelen af udgiften, var bortfaldet.

Det er oplyst, at kollegiebyggeriet først blev påbegyndt hen på eftersommeren 1959,

og at kommunen definitivt havde givet afslag på at deltage i udgiften den 30. april 1959. Man kunne altså have nået at stille folketinget over for denne nye situation: vi får ikke halvdelen dækket, vi må regne med at dække hele beløbet som ren statsudgift; ønsker man på disse vilkår at opføre et kollegium? Men man lod være med at henvende sig til finansudvalget, og forholdet er først blevet klarlagt, og efter at kollegiet er blevet opført, og efter at hele byggeriet er blevet afsluttet.

Jeg vil gerne stille det spørgsmål til den højtærede undervisningsminister, om byggeudvalgets formand eller andre gjorde den daværende undervisningsminister bekendt med det forhold, at Lyngby-Tårnbæk kommune ikke ville deltage i finansieringen af kollegiets opførelse.

Jeg skal endelig gøre nogle bemærkninger vedrørende statsregnskabet 1960-61. Statsrevisorerne afgiver jo til sin tid en betænkning herom til det høje folketing med en indstilling om denne regnskabspost, men jeg mener, det er rigtigt at give den højtærede undervisningsminister en mulighed for allerede i dag i sit svar til mig at kunne redegøre for de overskridelser, der her fandt sted.

Det fremgik af statsregnskabet 1960-61, da det blev afgivet til folketinget i efteråret, at der var et beløb på 417 153 kr., som man ikke havde søgt bevilling for, og som var anvendt til opførelse af Jonstrup statsseminarium. Der var heller ikke søgt tillægsbevilling. Man havde ikke på nogen måde dækket sig ind, selv om vi alle ved, at vi tager tillægsbevillinger her i folketinget på et meget sent tidspunkt, men det var altså ikke sket. Man sagde i sine oplysninger til statsrevisorerne om dette forhold, at det havde været nødvendigt at anskaffe inventar, inden man skulle tage seminariet i brug efter sommerferien 1961 — det viste sig senere at være en trykfejl, det skulle være sommerferien 1960 — og man havde gjort omhyggeligt rede for forholdet i undervisningsministeriets bevillingsansøgning

[Poul Møller.]

til finansudvalget. Det er ad omveje blevet offentligheden bekendt, at et sådant aktstykke ikke er tilsendt finansudvalget. Man havde altså ikke søgt, heller ikke efter regnskabsårets slutning, og det er først, da denne sag fremkommer, at man søger, i december 1961, altså for få måneder siden, og prøver på at dække forholdet ind.

Nu har en nærmere undersøgelse imidlertid vist, at tallet 417 153 kr. ikke var det beløb, der var anført i regnskabsåret 1960-61 uden bevilling, men at tallet retteligt var 786 980 kr., et beløb, som man slet ikke havde søgt bevilling til, men som man havde anvendt til seminariets opførelse, og dette er først blevet klarlagt ved en undersøgelse, som er foretaget af departementschef Dybdal på statsrevisorernes foranledning.

Jeg skal som sagt ikke foregribe statsrevisorernes betænknings, men jeg vil gerne have den højtærede undervisningsminister til i dag at give det høje ting en redegørelse for, hvorfor regnskabet for 1960-61 udviser et ubevilget beløb på 417 153 kr., mens det retteligt burde være 786 980 kr., og hvorfor man ikke har forsøgt at bringe dette forhold i orden senest ved tillægsbevillingsloven for 1960-61, vedtaget her i tinget i foråret 1961, da dog udgiften er afholdt allerede i sommeren 1960 og der derfor havde været rigelig tid til at bringe sagen i orden. Om disse forhold ønsker jeg altså en redegørelse. Jeg ønsker også en redegørelse for, hvad man i det høje undervisningsministerium vil foretage sig for at undgå tilsvarende ting i fremtiden, således at bevillingsmyndigheden kan føle sig sikker på, at når den giver en bevilling, finder der for det første ikke de store overskridelser sted på byggearbejder, som der her er tale om, og man for det andet sikrer sig bevillingsmyndighedens tilslutning til sådanne overskridelser og forandringer, inden de finder sted, og ikke giver tilsagn om, at andre vil betale nogle af de penge, vi kommer til at dække ind i det høje folketing.

Jeg udbeder mig altså den højtærede undervisningsministers svar.

Finansministeren (Hans R. Knudsen):
Jeg takker finansudvalget for tilslutning

til forslaget, og jeg vil også gerne rette en tak til finansudvalget for det meget store arbejde, det har udført i denne sag. Videre vil jeg også takke dels hele finansudvalget, dels det flertal, der er tale om for nogle få ændringsforslags vedkommende, fordi man har givet tilslutning til de ændringsforslag, der er stillet af de forskellige ministre. Det drejer sig, som det er oplyst, om 733 ændringsforslag i alt, så jeg tror, det høje ting nok er klar over, at det har været et stort og et omfattende arbejde, finansudvalget har udført, og jeg takker for den grundighed og nøjagtighed, hvorved dette arbejde er udført.

Jeg for mit vedkommende har ikke mange bemærkninger at gøre til det, der er fremført i eftermiddag, og jeg skal heller ikke trække tiden ud med at gennemgå det, der måske kunne siges om nogle af de mange ændringsforslag.

Jeg har dog nogle enkelte bemærkninger at gøre til det ærede medlem hr. Henry Christensen, som, selv om det ærede medlem sagde, han ikke ønskede at indlede nogen, jeg ved ikke, om det ærede medlem brugte udtrykket økonomisk eller politisk debat, så dog nævnede den kendsgerning, at man med det foreliggende tillægsbevillingslovsforslag nu efter ændringsforslagene sluttede med at have brugt ikke blot de 375 mill. kr., der var afsat på finansloven, men var kommet op på 1 145 mill. kr.

Også jeg kan se, at det er en temmelig stor stigning. Men når det ærede medlem så fortsætter og siger i en bebrejdende tone både til mig som finansminister og til ministrene i det hele taget, at dette går ikke, nu må man være indstillet på, at kun fornuftige forslag og kun forslag, som overhovedet ikke kan undgås, må fremmes, så vil jeg gerne gøre det ærede medlem opmærksom på, at den stigning, der her er sket fra de 375 mill. kr. til de 1 145 mill. kr., jo for en væsentlig del drejer sig om det, man kalder uafvendelige udgifter. Jeg tror, det ærede medlem hr. Thestrup var inde på problemet: at det, der væsentligt havde bevirket stigningen, var uafvendelige ting, noget, som måtte gøres. Jeg vil gøre det ærede medlem hr. Henry Christensen opmærksom på, at allerede kort efter at jeg tiltrådte som finansminister, kunne man se, hvilke stigninger der var uafvendelige,

[Finansministeren.]

og selv om ikke jeg heller ønsker at indgå i nogen økonomisk debat herom og heller ikke mener, tiden er inde til det, vil jeg dog gerne gøre det ærede medlem opmærksom på, at jeg allerede i efteråret fremsatte forslag om at skaffe indtægter ved stramning af visse afgifter, men det forekom mig, at det ærede medlem og hans parti ikke var særlig villige til at skaffe de indtægter, som man på det tidspunkt kunne se var nødvendige.

Hvad angår det, der har været nævnt af ordførerne vedrørende finansministeriets område, vil jeg blot gøre et par enkelte bemærkninger om det såkaldte schweizerlån. Jeg forstod på det ærede medlem hr. Henry Christensen, at han var utilfreds ikke alene med, at dette lån blev optaget, men først og fremmest med, at der ved den låneordning, der blev skabt, også kom penge til Københavns kommune til dennes udbygning af el-værket på linje med det, der skete både for SEASs og for Vestkrafts vedkommende. Jeg forstår ikke det ærede medlems synspunkter, når han siger, at fordi København vokser for stærkt, så skulle vi bremse en sådan vækst ved at nægte Københavns kommune lige så gode lånevilkår, som der gives til udbygning af kraftværker andre steder.

Nu er der ingen grund til at gå i dybden, for det spørgsmål har vi jo diskuteret også i finansudvalget, men jeg finder alligevel anledning til at understrege, at det ikke er Københavns kommune, der har bedt om statens hjælp eller statens garanti til et sådant lån. Det kunne Københavns kommune godt have klaret selv. Men det reelle forhold var jo, at når staten trådte ind som låner, kunne vi på det gunstige schweiziske marked få et betydeligt større lån, end de enkelte værker ville have kunnet opnå, og derfor mener jeg, at den ordning, der blev skabt, både med at vi fik de 60 mill. schw. frcs., og at de blev fordelt ligeligt på de 3 parter, var en god ordning. At renten var forholdsvis billig, ved vi alle. Men når det ærede medlem så også omtaler det forhold, at vi ikke fra finansministeriets side havde ønsket at tjene på denne rente, men har lånt pengene ud på samme vilkår, hvorpå staten selv låner dem, skal vel også

dertil føjes, at så må de 3 pågældende låntagere tage den kursrisiko, som naturligvis altid vil være til stede for udenlandske låns vedkommende.

Jeg skal ikke gøre flere bemærkninger til de ændringsforslag, der har været diskuteret.

De direkte spørgsmål, der er stillet til den højtærede landbrugsminister og til den højtærede undervisningsminister, går jeg ud fra at disse ministre selv vil svare på.

Landbrugsministeren (Skytte): Det ærede medlem hr. Skræppenborg-Nielsen stillede mig det spørgsmål, om jeg ville foranledige, at Afsætningsrådets regnskaber blev sendt til kritisk økonomisk revision i revisionsdepartementet. Jeg skal oplyse, at det er sket. Den 8. januar sendte jeg Afsætningsrådets regnskaber for de 3 år til 3. revisionsdepartementet.

Undervisningsministeren (Helveg Petersen): Det ærede medlem hr. Poul Møllers bemærkninger om Jonstrupsagen giver mig anledning til at give det høje ting og dermed offentligheden en udførlig redegørelse for denne sag. Den har jo været flittigt omtalt og kommenteret i dagspressen. Enkelte blade har set sig i stand til at bringe uddrag af de undersøgelser, der har været foretaget i sagen.

På grund af ulemper fra den nærliggende flyvestation og de militære anlæg besluttede man i undervisningsministeriet i 1954 at søge seminariet i Jonstrup flyttet til andre og bedre egnede omgivelser.

I skrivelse af 2. juni 1955 gav et flertal i finansudvalget bestående af socialdemokratiet, det konservative folkeparti og det radikale venstre tilslutning til, at seminariets gamle bygninger blev overladt til forsvarsministeriet, og at der til udarbejdelse af et skitseprojekt til opførelse af nye bygninger i Lyngby-Tårnbæk kommune kunne anvendes et beløb på 35 000 kr.

Sagen blev på ny forelagt finansudvalget i februar 1957, efter at der var truffet aftale med Lyngby-Tårnbæk kommune om, at denne dels ville stille de fornødne arealer vederlagsfrit til rådighed, dels ville opføre og drive en øvelsesskole i tilslutning til seminariet, og efter at der var nedsat et byggeudvalg med en af undervisningsmini-

[Undervisningsministeren.]

steriet udpeget formand og med repræsentanter for Lyngby-Tårnbæk kommune, boligministeriet og seminariet.

Den 7. marts 1957 gav finansudvalget sin tilslutning til, at der som 1. del af en anslået byggesum på 6 mill. kr., der ikke omfattede inventar, kunne anvendes 200 000 kr. i finansåret 1956-57.

I februar 1958 søgte undervisningsministeriet på ny finansudvalgets tilslutning, denne gang til afholdelse af 1 150 000 kr. som 2. del af byggebevillingen. Ved denne lejlighed blev det udtrykkeligt anført, at de samlede udgifter inklusive øvelsesskolen kunne anslås til 10 781 200 kr., hvortil ville komme udgifter til inventar, montering af elevværelser, spisesal m. m. til et samlet anslået beløb af 1 112 000 kr. Statens andel heraf blev skønmæssigt ansat til 5,8 mill. kr., bortset fra inventar. Dette forslag blev tiltrådt af finansudvalgets flertal den 7. marts 1958.

I oktober 1959 søgte undervisningsministeriet om 3. byggebevilling, denne gang 4 mill. kr., hvoraf 820 000 kr. var en genbevilling af et beløb, der ikke var blevet brugt i det foregående finansår. Ved denne lejlighed blev byggeudgifterne anslået til 6,8 mill. kr., stadig uden inventar. Denne bevilling blev tiltrådt af det samlede finansudvalg den 4. november 1959.

Endelig på finansloven for 1960-61 blev der bevilet 1 870 000 kr. som 4. del af byggebevillingen.

Så langt forløb byggesagen normalt. I vinteren 1959-60 stod det byggeudvalget klart, at man måtte tage seminariet delvis i brug ved begyndelsen af skoleåret 1960-61, bl. a. som følge af at Lyngby-Tårnbæk kommune selv ønskede at benytte Lundtofte gamle skole, der midlertidigt havde været stillet til seminariets rådighed, så længe byggearbejderne stod på.

Byggeudvalget optog derfor i foråret 1960 med de projekterende arkitekter spørgsmålet om tilvejebringelse af det fornødne inventar. Som følge af underbemanding af arkitekternes tegnestue trak dette spørgsmål i langdrag. I maj 1960 var man nået så vidt, at byggeudvalget kunne foranledige det nødvendige inventar bestilt efter drøftelse med boligministeriets repræsentant i udvalget. Der forelå ikke speciel

bevilling hertil. Jeg vil dog for en ordens skyld nævne, at der på det tidspunkt ikke var tale om nogen samlet overskridelse, idet byggekontoen ikke var udnyttet fuldt ud. Først den 8. juni 1960 sendte byggeudvalget indstilling til undervisningsministeriet om, at der til anskaffelse af inventar måtte blive søgt en bevilling på 1 696 930 kr. Det er behandlingen bl. a. i undervisningsministeriet af denne indstilling, der er baggrunden for den meget beklagelige kendsgerning, at der har været afholdt udgifter, for hvilke der ikke forelå fornøden tilslutning fra finansudvalget.

Jeg skal ikke gå i detaljer med hensyn til, hvad der her er sket, men kun oplyse, at det er fast praksis, at indstillinger om bevillinger til byggearbejder og inventar i forbindelse hermed forelægges boligministeriet til godkendelse. Dette skete derfor også rutinemæssigt i denne sag. Boligministeriet havde visse bemærkninger at gøre, og sagen gik derfor tilbage til byggeudvalget, der forelagde spørgsmålet for de projekterede arkitekter. Sagen sendtes derefter på ny gennem undervisningsministeriet tilbage til boligministeriet, der godkendte, at der kunne søges en bevilling på 1 652 394 kr. til anskaffelse af inventar. Denne del af sagens ekspedition, hvori foruden byggeudvalget adskillige embedsmænd såvel i undervisningsministeriet som boligministeriet deltog, og hvorved bevillingsandragendet reduceredes med 44 500 kr., varede fra juni 1960 til maj 1961. På dette tidspunkt havde man for længst måttet tage seminariet delvis i brug, og der forelå ikke længere mulighed for at stille ændringsforslag til tillægsbevillingsloven for det pågældende finansår, idet fristen herfor var udløbet den 25. marts 1961.

Denne del af sagsbehandlingen har principielt været i overensstemmelse med sædvanlig praksis, der tilsigter en nøje efterprøvning af det grundlag, der forelægges bevillingsmyndighederne. De enkelte ekspeditioner kan næppe kritiseres, og den medgåede tid har i de fleste tilfælde ikke været urimelig, i nogle tilfælde har den været urimelig. Men sammenlagt er der på grund af ekspeditionernes antal medgået alt for lang tid med at tilvejebringe dette grundlag. Det må stærkt beklages, at man i undervisningsministeriet ikke var opmærksom på,

[Undervisningsministeren.]

at mens disse rutinemæssige ekspeditioner fandt sted, udløb muligheden for at tilvejebringe finansiell hjemmel til afholdelse af udgifter i det pågældende finansår.

Efter byggeudvalgets indstilling af 8. juni 1960 har byggeudvalget i tiltro til, at den fornødne bevilling ville foreligge inden for en overskuelig tid og i hvert fald inden finansårets udløb, disponeret med hensyn til inventaranskaffelser inden for den ansøgte bevilling. I forbindelse med en mindre besparelse på byggeregnskabet blev den samlede bogholderimæssige overskridelse i statsregnskabet for 1960-61 opført med 417 153 kr. Jeg skal hertil knytte den oplysning, at en af revisionsepartementet foretaget undersøgelse resulterede i, at den faktiske overskridelse i finansåret 1960-61 må sættes til 786 980 kr., således som det ærede medlem hr. Poul Møller gjorde opmærksom på, idet visse inventarudgifter ifølge revisionsdepartementets opfattelse havde været fejlagtigt posteret.

Andragendet om inventarbevilling på ca. 1 650 000 kr. blev derefter, ligeledes i overensstemmelse med gældende praksis, den 2. juni 1961 forelagt finansministeriet med henblik på sagens forelæggelse for finansudvalget. Finansministeriet gav den 23. juni 1961 sin tilslutning til, at der kunne søges et beløb på 1 067 954 kr., medens finansministeriet tog afstand fra at bede finansudvalget tiltræde, at der på statsregnskabet blev givet fornøden forklaring, for så vidt angik det i finansåret 1960-61 uden finansiell hjemmel afholdte beløb til inventar. Dette beløb var opgjort til 533 259 kr., nemlig de 417 000 kr., jeg nævnte før, og et besparet beløb på ca. 116 000 kr. Finansministeriet udtalte ved denne lejlighed sin beklagelse over, at der var afholdt udgifter uden hjemmel, og henstillede, at dets synspunkt blev anført i skrivelsen til finansudvalget, hvilket skete.

Den 5. juli 1961 modtog undervisningsministeriet imidlertid atter en indstilling fra byggeudvalget, denne gang om en bevilling på 156 250 kr. til anskaffelse af inventar til svømmehallen. Dette spørgsmål blev i overensstemmelse med tidligere omtalte praksis forelagt finansministeriet, der gav sin tilslutning i skrivelse af 8. august 1961.

I skrivelsen af 8. juni 1961, i hvilken

byggeudvalget indstillede, at der blev tilvejebragt fornøden bevilling til inventaranskaffelserne, havde byggeudvalget endvidere anmodet om, at der måtte blive søgt en bevilling på 845 000 kr. udgørende halvdelen af den oprindelig anslåede udgift til opførelse af det elevkollegium, der udgør en del af bygningskomplekset.

Udvalget havde hidtil regnet med, at dette beløb var blevet betalt af Lyngby-Tårnbæk kommune, og jeg kan her oplyse, at byggeudvalgets formand her bygger sin indstilling på forhandlinger, der er ført i byggeudvalget, hvoraf borgmesteren for Lyngby-Tårnbæk kommune er medlem. Det foreligger oplyst for mig, at den skrivelse, der sendtes til finansudvalget, var godkendt af borgmesteren for Lyngby-Tårnbæk kommune. Der stod ikke i den skrivelse, i henvendelsen til finansudvalget, at sagen var afsluttet, men at man var indstillet på at virke for, at kommunen ville betale halvdelen af, hvad omkostningerne androg. Altså, der forelå ikke noget tilsagn, og det fremgår også af de andragender, der er sendt fra byggeudvalget til finansudvalget, at der her ikke forelå klarhed.

Det ærede medlem hr. Poul Møller nævnte skrivelsen af 1959, men så vidt jeg ved, stod der ikke i denne skrivelse definitivt, at man ikke ville medvirke, derimod oplyste man om, at sagen måtte stilles i bero, idet man ville have en helhedsløsning også med hensyn til de arealer i Lyngby-Tårnbæk kommune, som staten er interesseret i. Og jeg kan hertil føje, at denne forhandling om en sådan helhedsløsning endnu ikke er optaget, men jeg regner med, at den vil blive taget op, og så må også hele spørgsmålet om kollegiet tages op til forhandling.

Spørgsmålet om at medtage denne bevilling, da sagen nu ikke har kunnet klares, i henvendelsen til finansudvalget blev nu forelagt finansministeriet i skrivelse af 16. august 1961. Finansministeriet gav under 4. oktober sin tilslutning til, at også denne udgift kunne søges hos finansudvalget, men finansministeriet tilføjede sin beklagelse af, at byggeudvalget havde disponeret som sket, forinden der forelå et endeligt tilsagn fra Lyngby-Tårnbæk kommune.

De tre forskellige bevillingsønsker, altså dels den almindelige inventarbevilling på 1 067 954 kr., dels bevillingen til inventaret

[Undervisningsministeren.]

til svømmehallen på 156 250 kr. og endelig byggebevillingen til kollegiet på 845 000 kr., blev derefter sammenarbejdet i én henvendelse til finansudvalget. Denne blev — stadig i overensstemmelse med praksis — forelagt finansministeriet i midten af december 1961; og efter at ministeriet havde givet tilslutning dertil den 28. december, blev bevillingsskrivelse fremsendt til finansudvalget den 29. december 1961.

Finansudvalget tiltrådte disse bevillinger den 21. februar i år. Finansudvalget tilføjede, at udvalget havde fundet de foretagne dispositioner særdeles uheldige og misbilligede den fremgangsmåde, der var anvendt ved at afholde udgifter, hvortil bevilling ikke havde foreligget.

Ved ændringsforslag til tillægsbevillingslovforslaget for 1961-62 er der den 30. marts 1962 ud over det af finansudvalget den 21. februar tiltrådte beløb endelig søgt om et beløb på 703 600 kr., der fordeler sig med 81 600 kr. til dækning af udgifter ved vinterbyggeforanstaltninger og 622 000 kr. til dækning af merudgifter som følge af pris- og lønstigninger beregnet på grundlag af stigningen i den officielle byggeindeks fra 108 i april 1959 til 122 i oktober 1961. Det samlede bevillingstal for finansåret 1961-62 beløber sig herefter til 2 823 985 kr.

Der foreligger i hele denne sag omstændigheder, som der er grund til stærkt at beklage, og som beklages af alle, der har haft et ansvar. Der er begået fejl, og der er truffet afgørelser, som enkeltvis betragtet måske kunne være forståelige og forsvarlige, men som i forbindelse med de øvrige omstændigheder har bevirket, at der er hengået så lang tid mellem byggeudvalgets anmodning af 8. juni 1960 om yderligere bevilling og finansudvalgets tilslutning den 21. februar 1962, og at der i denne lange periode har været afholdt udgifter uden finansiel hjemmel. For disse forhold er der flere, der må bære ansvaret. Over for det høje ting er det mig og kun mig, der har et ansvar, og dette ansvar er jeg naturligvis rede til at bære. De embedsmænd, der har haft et ansvar over for mig, har fået fejlene foreholdt, og for en enkelts vedkommende har jeg, som det ærede medlem hr. Poul Møller oplyste, givet en skriftlig påtale.

Jeg kan dog ikke slutte denne redegørelse

uden at fremhæve nogle omstændigheder, som måske kan tjene til forklaring og berigtigelse af forskellige forlydender, der har været fremme. Man har af den offentlige debat kunnet få det indtryk, at der har været handlet letsindigt med skatteborgernes penge ved opførelsen af Jonstrup statsseminarium. Jeg mener ikke, der er holdepunkter for en sådan opfattelse. De planer, der i sin tid blev forelagt og tiltrådt af finansudvalget, er blevet overholdt. De samlede udgifter kan i dag opgøres til ca. 700 kr. pr. m² etageareal, hvilket absolut må siges at være tilfredsstillende.

Den foreliggende sag har vist, at der er ting at rette i undervisningsministeriets administration, og den må være en yderligere tilskyndelse til en sådan organisering af undervisningsministeriets virksomhed, at mulighederne for gentagelse forebygges, og at ministeriet og dets personale sættes i stand til under rimelige vilkår at løse de mange store opgaver, ministeriet er stillet over for, ikke alene med hensyn til byggeri.

Det høje ting vil også være bekendt med, at ministeriets opbygning er under ændring efter retningslinjerne i administrationsudvalgets betænkning. Det er mit indtryk, at administrationen af undervisningsministeriets byggevirksomhed længe er foregået under utilfredsstillende vilkår og overhovedet kun har kunnet gennemføres ved en særlig arbejdsindsats af personalet, som ikke er udbygget i takt med den næsten eksplosionsagtige udvikling, der har fundet sted. Der er i disse år sket en overvældende ekspansion af uddannelsesbyggeriet, og samtidig gør omvurdering af brugerbehov og en fortsat række byggetekniske nyskabelser byggeriet og dets administration til en stadig mere kompliceret proces. Hertil kommer den i de senere år anspændte beskæftigelsessituation, der griber forstyrrende ind i byggeriets projektering og udførelse, gør kalkulationer usikre og øger mulighederne for overskridelser af budgetter.

Vi, der står med ansvaret for byggeriets gennemførelse i hurtigt tempo og samtidig med ansvaret over for bevillingsmyndighederne, har derfor længe følt nødvendigheden af bedre vilkår for hele denne omfattende virksomhed, og allerede i efteråret blev det derfor besluttet at optage byggevirksomhedens administration til over-

[Undervisningsministeren.]

vejelse som led i den forestående omorganisering af undervisningsministeriet, i øvrigt på linje med en henstilling fra 4. revisionsdepartement. Der er nedsat et særligt udvalg til at forestå fremtidige retningslinjer for ministeriets byggevirksomhed og hele organisering af byggeriet.

Så vil jeg også gerne over for det ærede medlem hr. Poul Møller, der efterlyste, hvad man agtede at gøre i ministeriet for at hindre gentagelser, oplyse, at der er gennemført en skærpelse af budgetkontrollen, og at der er udsendt skærpede instrukser til institutioner under ministeriet med hensyn til regnskabsmæssige dispositioner og udbetalinger.

Jeg beklager det forløb, hele denne sag har fået. Jeg kan ikke love, at der i fremtiden ikke vil blive begået fejl — det er jo menneskeligt at fejle — men jeg kan sige, at alt vil blive sat ind på at skabe den størst mulige sikkerhed for at hindre gentagelser.

Skrappenborg-Nielsen: Det kan naturligvis kun glæde mig, at den højtærede landbrugsminister fra denne talerstol nu har meddelt, at det tidligere Landbrugets Afsætningsråds regnskaber allerede den 8. januar i år fra landbrugsministeriet er oversendt til 3. revisionsdepartement. For mit eget vedkommende vil jeg dog gerne have lov at give udtryk for, at jeg er meget spændt på, hvilket resultat den nu igangværende revision vil komme til. Jeg takker landbrugsministeren for svaret.

Vivike: På en måde befinder jeg mig i en lidt vanskelig situation, for jeg har intet imod, at man udvider seminariet i Ranum. Men vi er alligevel et par stykker, som ikke kan modsætte os ændringsforslag nr. 522, stillet af det ærede medlem hr. Thestrup, da projektet for udvidelse af Ranum seminarium indeholder, at man senere flytter seminariet for småbørnslærere i Vejle. Det er min opfattelse, at seminariet i Vejle bør blive, hvor det er, og at man må forbedre det dér.

Poul Møller: Jeg vil gerne takke den højtærede undervisningsminister for den

redegørelse, han har givet tinget vedrørende de nærmere forhold i forbindelse med opførelsen af Jonstrup seminarium.

Jeg forstår ministerens redegørelse således, at han helt deler det synspunkt, jeg gjorde gældende: at det er beklageligt, og at det må misbilliges, at man har forholdt sig således over for bevillingsmyndigheden, som man har. Jeg synes, at den højtærede undervisningsminister ud over denne klare erklæring dog forsøgte at fremhæve forskellige forhold, som efter min mening ikke har nogen som helst relevans.

Det er uden betydning i denne forbindelse, hvad den højtærede undervisningsminister i øvrigt kunne fremføre om byggeriets billighed og lignende. Det høje ting har krav på, at udgifterne søges bevilget, inden de bliver afholdt, uden hensyn til, om det er lave eller høje udgifter, rimelige eller urimelige udgifter; vi har finansudvalget til at undersøge, om udgifter må anses for at være rimelige eller urimelige, inden man giver bevillingen.

Den højtærede undervisningsminister fremhævede i sit indlæg, hvordan denne inventaransøgning var kommet til at køre fra den ene instans til den anden, men den højtærede undervisningsminister må jo vide, at det afgørende i sagen er, at man den 9. maj 1960 bestiller inventar, og først derefter sender man sagen til boligministeriet til høring, og boligministeriet sender den tilbage til undervisningsministeriet til forhandling, og fra undervisningsministeriet går den til byggeudvalget og fra byggeudvalget til undervisningsministeriet, til boligministeriet og tilbage igen, til finansministeriet o. s. v. Alt dette kan selvfølgelig godt forklare, at det har taget en skrækkelig tid, men ikke det faktum, at man i det hele taget skrev alle de breve, når man havde bestilt inventaret og afholdt udgiften. Denne lange brevveksling bliver altså afsluttet engang efter regnskabsårets afslutning. Man bestiller inventaret den 9. maj 1960, men man er ikke færdig med alt dette til tillægsbevillingsloven af 1960-61, og så fortsætter man sommeren igennem, og så først — det oplyste den højtærede undervisningsminister jo ikke noget om — da der står dette ubevilgede, anvendte beløb, siger man til statsrevisorerne: det har vi søgt finansudvalget om. Her

[Poul Møller.]

gav den højtærede undervisningsminister ikke rigtig nogen redegørelse for, hvorfor man ikke havde søgt finansudvalget, hvad man vitterligt ikke havde, men først gjorde på et meget senere tidspunkt henimod årsskiftet, efter at statsrevisorerne har ført sagen frem. Jeg synes, den højtærede undervisningsminister skulle have givet yderligere oplysning om dette, men det vender vi selvfølgelig tilbage til, når statsrevisorernes betænkning foreligger, og hvori man skal indstille denne regnskabspost til det høje tings godkendelse eller ikke-godkendelse.

Vedrørende Lyngby-Tårnbæk kommunes deltagelse vil jeg sige, at det kan godt være, at der er noget, der har givet anledning til at tro, at Lyngby-Tårnbæk kommune ville afholde noget af udgiften, men i det øjeblik det står klart i byggeudvalget den 13. april 1959, at Lyngby-Tårnbæk ikke vil, og arbejdet ikke er påbegyndt, burde man omgående have underrettet det høje ting og i hvert fald finansudvalget om det rette forhold, således at sagen kunne være taget op til ny behandling.

Den højtærede undervisningsminister undlod at omtale, om den daværende minister var blevet gjort bekendt med disse forhold, især forholdene vedrørende Lyngby-Tårnbæk kommune, og om det var på hans ansvar, at finansudvalget ikke blev underrettet om tingenes rette tilstand.

Efter at den højtærede undervisningsminister nu har givet sin redegørelse, og da sagen kommer til forsat behandling, og da statsrevisorerne skal drøfte hele forholdet og afgive betænkning, skal jeg ikke drage nogen konklusion af den højtærede undervisningsministers redegørelse og i øvrigt ikke fortsætte debatten. Jeg vil gerne for mit vedkommende sige, at for at stå frit ved den afstemning, der eventuelt senere kan komme med hensyn til statsregnskabet godkendelse, vil jeg undlade at stemme for det ændringsforslag, nr. 519, der her foreligger.

Undervisningsministeren (Helveg Petersen): Det ærede medlem hr. Poul Møller spurgte, om min forgænger i embedet, Jørgen Jørgensen, var orienteret om Lyngby-Tårnbæks kommunes indstilling over for

kollegiebyggeriet. Det var Jørgen Jørgensen ikke.

Det ærede medlem rejste dernæst spørgsmålet, hvordan det var gået til, at der var givet den fejlagtige oplysning til statsrevisorerne. Hertil kan jeg svare, at den embedsmand, der havde udfærdiget denne redegørelse, har begået en fejl, idet han har skønnet, at den indstilling, der forelå udfærdiget til finansudvalget, var afgået. Det er sådan, at der udfærdiges 2 indstillinger, én går til finansministeriet og én til finansudvalget, og han har altså bygget på, at den indstilling, der var stilet til finansudvalget med den regnskabsmæssige redegørelse for sagen, virkelig også var afsendt. Det var altså ikke tilfældet, og der er her tale om en fejl, der er blevet meget stærkt beklaget.

Jeg vil også gerne sige til det ærede medlem hr. Poul Møller, at jeg deler de synspunkter, han her understregede med hensyn til nødvendigheden af, at bevillingerne skal være i orden. Jeg mener ikke, at den langsomme behandling af sagen, som jeg redegjorde for, og som det ærede medlem hr. Poul Møller også var inde på, hvor sagen vandrede fra undervisningsministeriet til boligministeriet, hvor arkitekterne var involveret, kan tjene som undskyldning. Det er kun en forklaring på, hvad der er sket, og det er altså en fejl, som meget stærkt må beklages.

Jeg har ud af dette draget den konklusion, jeg kom ind på til sidst i mit første indlæg, at det nu gælder om at tilrettelægge det fremtidige arbejde på en sådan måde, at vi får fasthed og sikkerhed over arbejdet med at administrere de meget store beløb, der her er tale om, og jeg kan forsikre det ærede medlem hr. Poul Møller og det høje ting om, at vi i undervisningsministeriet arbejder meget intenst med hele denne sag. Man kan godt sige, det ikke er sagen vedkommende, men jeg kan alligevel ikke lade være med at sige, at det er en sag, der har gjort et meget dybt indtryk i ministeriet, et indtryk, der går meget dybere end blot en beklagelse, og jeg kan også sige, at der i realiteten har været tale om en belastning af embedsmændene. Vi skal altså bestræbe os på at tilrettelægge tingene på en sådan måde, at gentagelser kan forhindres.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 1, § 1, således ændret, og ændringsforslagene nr. 2-28 *vedtoges* uden afstemning.

§ 2 i den ændrede affattelse *vedtoges* enstemmigt med 140 stemmer; 11 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Underændringsforslag nr. 30 til ændringsforslag nr. 29 *forkastedes* med 91 stemmer mod 56.

Ændringsforslag nr. 29 om indsættelse af en ny paragraf *vedtoges* uden afstemning.

§§ 5 og 7, ændringsforslagene nr. 31-41, § 8 A, således ændret, ændringsforslagene nr. 42-88, § 9, således ændret, og ændringsforslagene nr. 89-96 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 97 *forkastedes* med 99 stemmer mod 46.

Ændringsforslagene nr. 98-102 *vedtoges* uden afstemning.

§ 10 i den ændrede affattelse *vedtoges* enstemmigt med 135 stemmer; 11 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 103-138 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 139 *forkastedes* med 128 stemmer mod 11; 6 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

§ 11 i den ændrede affattelse *vedtoges* enstemmigt med 145 stemmer.

Ændringsforslagene nr. 140-144, § 12, således ændret, og ændringsforslagene nr. 145-147 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 148 *vedtoges* med 135 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 149 *vedtoges* enstemmigt med 136 stemmer; 11 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 150-161 *vedtoges* uden afstemning.

§ 13 i den ændrede affattelse *vedtoges* enstemmigt med 136 stemmer; 11 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 162 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 163 *vedtoges* med 91 stemmer mod 55.

Ændringsforslagene nr. 164-166 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 167 *vedtoges* med 93 stemmer mod 54.

Ændringsforslagene nr. 168-171, § 14 i den ændrede affattelse og ændringsforslagene nr. 172-197 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 198 *forkastedes* med 113 stemmer mod 34.

Ændringsforslagene nr. 199 og 200, § 15 i den ændrede affattelse, ændringsforslagene nr. 201-223, § 16, således ændret, ændringsforslagene nr. 224-263, § 17, så-

ledes ændret, ændringsforslagene nr. 264-279, § 18, således ændret, ændringsforslagene nr. 280-294, § 19, således ændret, og ændringsforslagene nr. 295-348
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 349
forkastedes med 91 stemmer mod 56; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 350-378
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 379
vedtoges med 91 stemmer mod 56.

Ændringsforslag nr. 380-398 og § 20 i den ændrede affattelse
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 399
vedtoges med 136 stemmer mod 11.

Ændringsforslagene nr. 400-407, 409-411, og 425-431 betragtedes som
vedtaget efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 399.

Ændringsforslagene nr. 408 og 412-424
vedtoges uden afstemning.

§ 21 i den ændrede affattelse
vedtoges med 136 stemmer mod 11.

Ændringsforslagene nr. 432-435, § 22, således ændret, ændringsforslag nr. 436, § 23, således ændret, ændringsforslagene nr. 437-442, § 25, således ændret, ændringsforslagene nr. 443-446, § 26, således ændret, og ændringsforslagene nr. 447-507
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 508
forkastedes med 92 stemmer mod 55.

Ændringsforslagene nr. 509-518
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 519
vedtoges enstemmigt med 137 stemmer; 11 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 520 og 521
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 522
forkastedes med 117 stemmer mod 29; 7 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 523-543
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 544
vedtoges med 137 stemmer mod 11.

Ændringsforslagene nr. 550, 554, 566, 568, 574, 576-579, 582, 583, 586, 588 og 589 betragtedes som
vedtaget efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 544.

Ændringsforslagene nr. 545-549, 551-553, 555-565, 567, 569-573, 575, 580, 581, 584, 585, 587 og 590-594
vedtoges uden afstemning.

§ 27 i den ændrede affattelse
vedtoges med 135 stemmer mod 1; 10 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 595-602, § 28, således ændret, § 29 og ændringsforslagene nr. 603-606
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 607
forkastedes med 114 stemmer mod 32.

Ændringsforslag nr. 608
forkastedes med 114 stemmer mod 32; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslag nr. 609 og 610
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 611
forkastedes med 97 stemmer mod 48.

Ændringsforslag nr. 613
vedtoges med 92 stemmer mod 55.

Ændringsforslag nr. 612 betagtedes som *vedtaget* efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 613.

Ændringsforslag nr. 614 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 615 *forkastedes* med 92 stemmer mod 53.

Ændringsforslag nr. 616-618 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 619 *forkastedes* med 113 stemmer mod 33.

Ændringsforslagene nr. 620-625 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 633 *forkastedes* med 92 stemmer mod 55.

Ændringsforslag nr. 626 betragtedes som *bortfaldet* efter forkastelsen af ændringsforslag nr. 633.

Ændringsforslagene 627-631 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 632 *forkastedes* med 136 stemmer mod 10; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Ændringsforslagene nr. 634-637 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 638 *vedtoges* med 135 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 639 *vedtoges* med 135 stemmer mod 11.

Ændringsforslagene nr. 640-644 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 645 *forkastedes* med 118 stemmer mod 26.

Ændringsforslagene nr. 646-729 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 742 *vedtoges* med 90 stemmer mod 54.

Ændringsforslagene nr. 730 og 740 betragtedes som *vedtaget* efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 742.

Ændringsforslagene nr. 731-739, 741 og 743-749 *vedtoges* uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 750 *forkastedes* med 90 stemmer mod 54.

§ 30 i den ændrede affattelse *vedtoges* enstemmigt med 133 stemmer; 11 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i finansudvalget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 25. maj, kl. 13 med følgende dagsorden:

- 1) *Valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til lønningsrådet.*
- 2) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om statens overtagelse af den selvejende institution Erhvervsarkivet.
- 3) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om oprettelse af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense.
- 4) *Tredje behandling af:*
Forslag til lov om adgang til præsteembeder i folkekirken.
- 5) *Første behandling af:*
Forslag til arvelov.
- 6) *Første behandling af:*
Forslag til lov om ændringer i skifteloven.

Mødet hævet kl. 16²².

101. møde.

Fredag den 25. maj kl. 13.

Formanden: Udvalget angående forslag til lov om midlertidig ændring i lov om uddannelse af lærere til folkeskolen har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om statstilskud til private realskoler har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Det er meddelt mig, at udvalget angående forslag til lov om beskyttelse af forædlerrettigheder for planter og forslag til lov om salg af mindreværdige plantenyheder ønsker at afgive mundtlig indstilling ved nævnte lovforslags tredje behandling.

Det er meddelt mig, at finansudvalget ønsker at afgive mundtlig indstilling ved tredje behandling af forslag til lov om til lægsbevilling for finansåret fra 1. april 1961 til 31. marts 1962.

Medlemmer af folketinget Aksel Larsen, Morten Lange, O. Mathiasen og Skråppeborg-Nielsen har meddelt mig, at de ønsker til forsvarsministeren at stille følgende forespørgsel:

„Hvilke oplysninger kan ministeren give om regeringens planer for forsvarrets udbygning i de kommende år og omkostningerne derved?

Kan det forventes, at forslag om større bevillinger til forsvaret vil blive fremsat og komme til afgørelse i folketinget?“

I skrivelse af gårs dato anmoder handelsministeren om, at der for tiden indtil udgangen af december måned d. å. må blive valgt et nyt medlem af overbevillingsnævnet i stedet for folketingsmand Asger Jensen, der har ønsket at udtræde af nævnet fra 1. juni d. å.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til lønningrådet.

(Jfr. tidenden sp. 4804).

Valgt blev: *Holger Eriksen* med stedfortræder *Gustav Pedersen*, *Aage Knudsen* med stedfortræder *Kaj Andresen*, *Grethe Philip* med stedfortræder *Helge Larsen*, *Henry Christensen* med stedfortræder *Viggo Hauch* og *Thestrup* med stedfortræder *Erna Sørensen*.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om statens overtagelse af den selvejende institution Erhvervsarkivet.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4925).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges med 138 stemmer mod 6.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om oprettelse af et lægevidenskabeligt fakultet i Odense.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4941).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 146 stemmer; 1 medlem tilkendegav, at han hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om adgang til præsteembeder i folkekirken.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 4998).